

REALDANIA
AREALUDVIKLING

FREMTIDENS BY

FREMTIDENS BY

“Fremtidens By” er en analyse, som Realdania Arealudvikling har udarbejdet for at inspirere og kvalificere arbejdet med bæredygtig byudvikling og byomdannelse.

Analysen sætter fokus på, hvad der gør en by levende, og hvilke trends vi kan forvente får indflydelse på udviklingen af fremtidens by. Håbet er, at analysen kan inspirere debatten om danske byers fremtidige udvikling, og at den kan finde konkret anvendelse i lokale byudviklingsprojekter.

Der er ingen facitliste for byudvikling, og analysens resultater skal ikke forstås som en endegyldig sandhed. Realdania Arealudvikling vil bruge analysen til at udvikle byområder, der på en gennemtænkt måde bygges på unikke kendetegn og i mindre grad skæres efter en ensartet formel, som det i nogen grad er sket i mange år, når danske byer er blevet udbygget og omdannet.

Ved at offentliggøre analysen er det ønsket, at andre aktører med interesse for feltet kan få inspiration til at gøre det samme. Dette hæfte indeholder således centrale udpluk af analysen, der i sit fulde omfang kan ses på Realdania Arealudviklings hjemmeside.

God læselyst!

METTE LIS ANDERSEN
Direktør, Realdania Arealudvikling

OM ANALYSEN

Realdania Arealudvikling har udarbejdet analysen i samarbejde med de to konsulentfirmaer ReD Associates og Rambøll Management, og dele af analysen offentliggøres her i hæftet.

Analysen er et supplement til traditionelle måder at tænke byudvikling på. Den beskæftiger sig med tre fokusområder, der kan give anderledes input til udbygning og omdannelse:

- 1) kendetegn ved forskellige bytyper
- 2) kendetegn ved forskellige beboertyper – og 3) påvirkning fra forskellige trends i omverdenen.

Analysen afdækker syv forskellige danske bytyper, baseret på kvalitative analyser og kvantitative data fra Danmarks Statistik som eksempelvis beboerdiversitet, kriminalitet, adgang til kulturelle aktiviteter, natur og bytæthed.

På samme måde beskriver analysen fire beboertyper, der findes i alle danske byer, og som tilsammen er med til at skabe byens sociale kendetegn.

De fire beboertyper er skabt ved at fremhæve borgernes centrale ligheder og nedtone deres forskelligheder. Dette giver en overskuelig og anvendelig forståelse af, hvordan forskellige mennesker bidrager til at skabe byen rent socialt, og hvordan forskellige beboertyper kan tiltrækkes.

Endelig giver beskrivelsen af 35 større og mindre trends inspiration til, hvilke udefrakommende bevægelser der vil påvirke de forskellige beboere og bytyper, og som derfor bør indtænkes i udviklingen af fremtidens by. De 35 trends beskriver både globale megatrends, trends i hverdagslivet og trends inden for byudvikling.

Analysen kan forhåbentlig give ny energi til diskussionen om bæredygtig byudvikling og give mulighed for at reflektere over, hvilket udgangspunkt man som planlægger eller politiker arbejder med i lokalsamfundet: Hvad præger den bytype, man tilhører, hvilke beboertyper ville passe til den nye områdeplan, og hvilke sociale trends vil man imødekomme og inspireres af.

LÆSEVEJLEDNING

Analysen og dermed dette hæfte kan bruges på mange måder – tilpasset den enkeltes behov. Man kan bruge analysen som opslagsværk eller gå mere systematisk til værks. Hæftet er bygget op sådan, at kapitlernes rækkefølge kan bruges til at skaffe overblik og kendskab til hvad, der præger eller kan komme til at præge ens lokalområde.

Først vil man kunne finde ens by eller kommune blandt de syv bytyper: Hvad er karakteristisk for bytypen, hvad overrasker, og hvad synes man ikke så godt om i den aktuelle karakteristik.

Dernæst kan man finde en kortlægning af, hvilke beboertyper der er specielt dominerende i ens by eller kommune. Og man kan læse om, hvad der specielt kendetegner dem.

Endelig kan man udvælge de trends, der synes at være nødvendige at have fokus på, hvis man skal påvirke den virkelighed, man som politiker eller planlægger skal skabe byudvikling i.

BYTYPER

Trends virker forskelligt på forskellige byer. Uanset den magt som medierne har, som den globale påvirkning og en ensartning af kulturen verden over har tendens til, så er der alligevel – selv i et mindre land som Danmark – en mangfoldighed i historie og kultur, som det er værd at bevare, og som skal inddrages i overvejelserne omkring den konkrete byudvikling. Alt for ofte sker det imidlertid ikke.

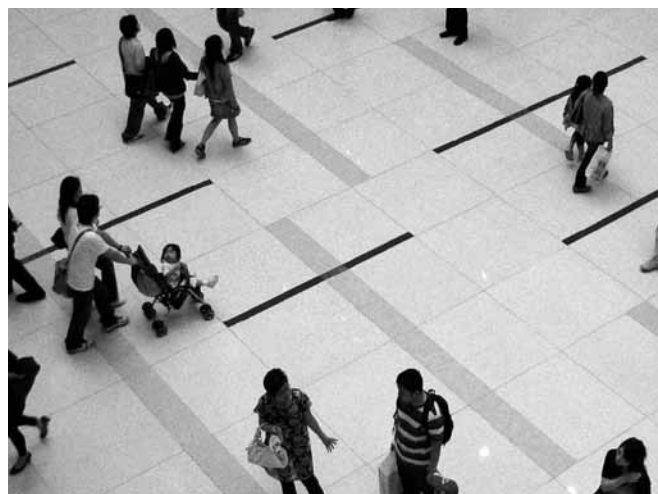
Ensartetheden breder sig i dansk byplanlægning. Vi har set det med 60'ernes og 70'ernes parcelhusområder, vi har set det med jagten på det merkantile ved indretningen af gægader i danske provinsbyer. I begge tilfælde ville det være svært at gætte på, hvilken by man var havnet i, hvis man blev plantet med bind for øjnene af en helikopter.

Det er imidlertid muligt at gå imod denne tendens ved, at byplanlægningen i langt højere grad tager udgangspunkt i den enkelte bys særlige karakteristika.

For overskuelighedens skyld afdækker denne analyse syv forskellige bytyper baseret på kvalitative analyser og kvantitative data fra Danmarks Statistik. Disse data vedrører emner som beboerdiversitet, kriminalitet, adgang til kulturelle aktiviteter, natur mv.

Det har vist sig, at der er en interessant sammenhæng mellem geografi og bytyper, som det fremgår af de forskellige Danmarkskort. Der ligger heri en mulighed for dels at afklare, hvad det er for nogle styrker den enkelte by, kommune og egn har, hvad det er der kan medvirke til at brande byen – og dels afklare det modsatte: hvad er det for områder man gerne vil have styrket, eller hvad er det for karakteristika man gerne vil af med.

Analysen er vigtig for at skabe den rigtige byudvikling, som passer til det samfund, der omgiver den nye bydel. Men man kan ikke alene bygge sig til et andet byudtryk eller en anden profil. Man skal vide noget om, hvad det er for mennesker, der kan være med til at skabe forskellen. Derfor har analysen også beskrevet nogle karakteristiske beboertyper, der findes i alle danske byer, men med forskellig vægtning.

BEBOERTYPER

Medindflydelse og en åben proces omkring byomdannelse og byudvikling er helt essentielt for medejerskabet til et konkret projekt.

Medejerskab er vigtigt, både for byens nuværende beboere og for de kommende. Det er en mangfoldighed af forskellige borgere processen omkring et projekt møder. Og det kan være uoverskueligt at finde ud af hvordan den enkelte reagerer på nye byudviklingstrends og livsmønstre. Analysen har på baggrund af en række interviews i udvalgte byer indenfor alle syv bytyper forsøgt at give en overskuelig og forenklet beboeranalyse af de borgere, der ofte præger en bys udvikling. Analysen beskriver fire beboertyper, der findes i alle danske byer, og som tilsammen er med til at skabe byens sociale kendetegn.

De fire beboertyper er skabt ved at fremhæve borgernes centrale ligheder og nedtone deres forskelligheder. Dette giver en overskuelig og anvendelig forståelse af, hvordan forskellige mennesker bidrager til at skabe byen rent socialt, og hvordan forskellige beboertyper kan tiltrækkes udefra til den nye bydel.

“Analysen kan forhåbentlig give ny energi til diskussionen om bæredygtig byudvikling.”

TRENDS

Når der skal skabes gode bydele og et godt byliv, er der en række tendenser i tiden, som er væsentlige at kende. Trends – som trods de hurtige skift i tidens opfattelse af hvad, der er væsentlig for at skabe et godt byliv – alligevel over årtier viser sig at være forholdsvis stationære med svingninger undervejs.

Megatrends synes at være de mest stabile tendenser. De afspejler de store globale bevægelser, som med stor sikkerhed kan forudses og konstateres. Der er tale om trends, der har deres virkning i mange lande.

Det gælder fx flytningen til byerne fra landet. Og ikke bare til en hvilken som helst by, men gerne til de byer, der er store i forvejen. Det er en hidtil uset grad af urbanisering og afspejler i den vestlige verden bl.a. ønsket om at nyde godt af byens mange tilbud indenfor kultur og shopping. Men det betyder ikke, at der er en tendens mod en større grad af fællesfølelse. Individualiseringen peger på et stigende fokus på fx den individuelle forbruger og på individuelle servicebehov. Begge er væsentlige elementer at have med i tankerne når den nye bydel skal dannes.

Hverdagstrends er de trends, der påvirker byens borgere i deres daglige brug af byen. Her belyses i alt 15 trends, men delt op i fire klassiske hovedområder, nemlig arbejde, bolig, fritid og detailhandel. Både trends og hovedområder skeler til, at fremtidens by i højere grad må være opmærksom på den stigende sammensmeltning mellem arbejde og fritid. Byen må have kvalitet til både at give ro og afkobling i fritiden men også virke som inspiration for arbejdslivet.

Derfor må vi kende befolkningens ønsker eller drømme om områder som fokus på en sund og grøn livsstil, ønsket om second life (livet på arbejdspladsen) eller rejser. I dagens byplanlægning er der meget fokus på at indrette spændende, kreative og aktiverende byrum.

Men hvordan får vi den enkelte beboer ud af boligen, når der samtidig er en herskende trend omkring fx indretningen af boligen, der i den grad opfordrer til at leve livet i samtalekøkkenet eller foran fjernsynet eller computeren, som måske oveni købet findes i de fleste af husets rum?

Bytrends afspejler en række trends, der på den ene side påvirkes af de globale trends og på den anden side allerede er kendte emner, når vi diskuterer byens udvikling. Det gælder tendenser for fremtidens transport, for den bæredygtige by, for den sunde by, for interessen i nærmiljøet. Kendetegnende er det, at brugerne/borgerne kommer endnu mere i centrum i fremtiden, end de allerede er.

Analysen af bytrends kan hjælpe os væk fra den planlægning, der har fokus på en formel borgerinddragelse, væk fra den rigoristiske planlægning, der i det seneste tiår er blevet institutionaliseret og mere handler om paragraffer og jura end bylivet og udformningen af de rammer, der skal skabes omkring vores hverdag og vores fritid.

Der er brug for at undersøge, hvordan vi kan fremme de mere bløde værdier, hvordan vi kan udnytte mangfoldighed og opfindsomhed i lokalsamfundene og dermed sætte de fysiske rammer og strukturen i anden række. Dermed ikke sagt at den skal glemmes, men den skaber ikke bylivet i sig selv. Hvordan kan vi udnytte den multietniske livsstil med større fokus på familien som vi i kan se er til stede i flere og flere danske byer?

BYTYPER

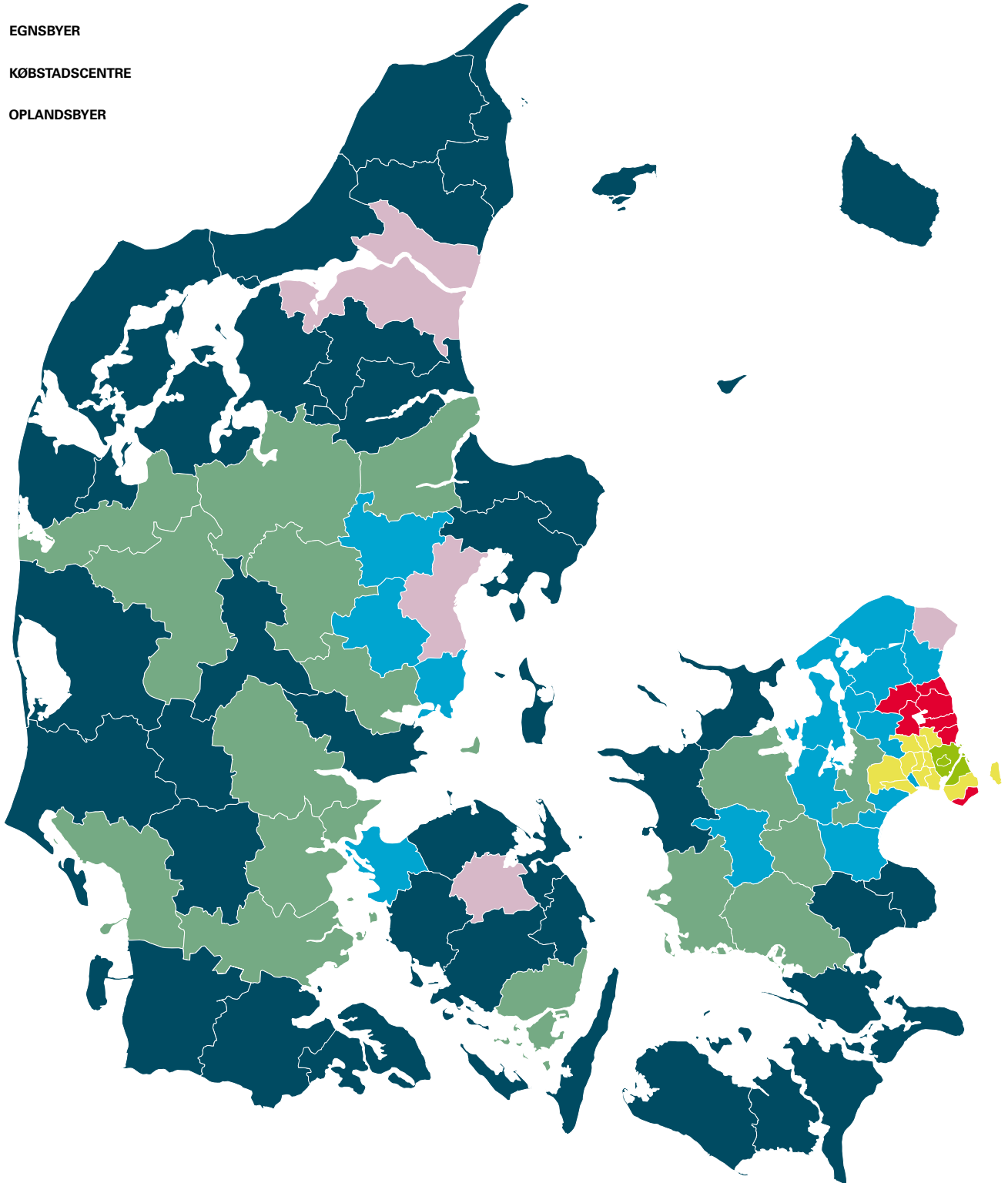
Her præsenteres i kort form de syv bytyper, som analysen har identificeret på baggrund af både kvalitativ og kvantitativ dataindsamling.

Her kan du se opdelingen af landets byer i syv hovedtyper (på kommune-niveau), hvor bl.a. potentiale og udfordringer for hver af bytyperne beskrives. Du kan således sammenligne din egen kommune med andre bytyper og se, hvordan andre kommuner er kategoriseret. Du kan se, hvad der gør din egen bytype speciel på en række områder som bolig, detailhandel, fritidsliv og arbejde.

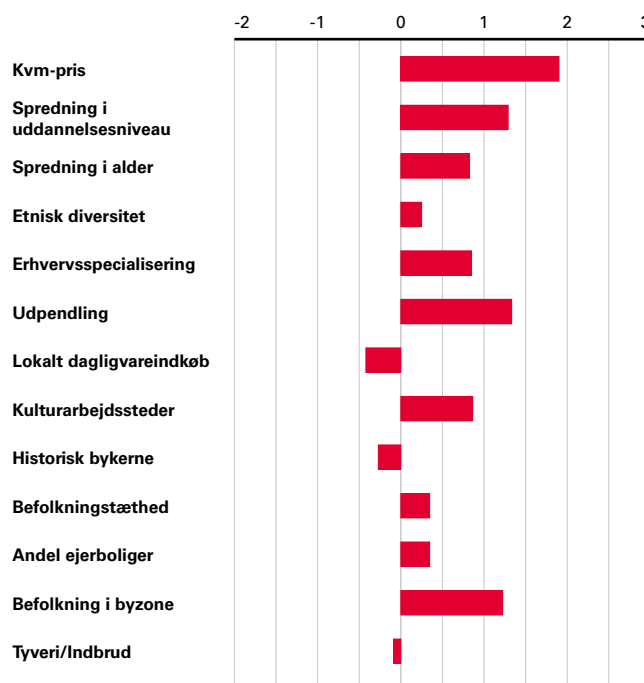
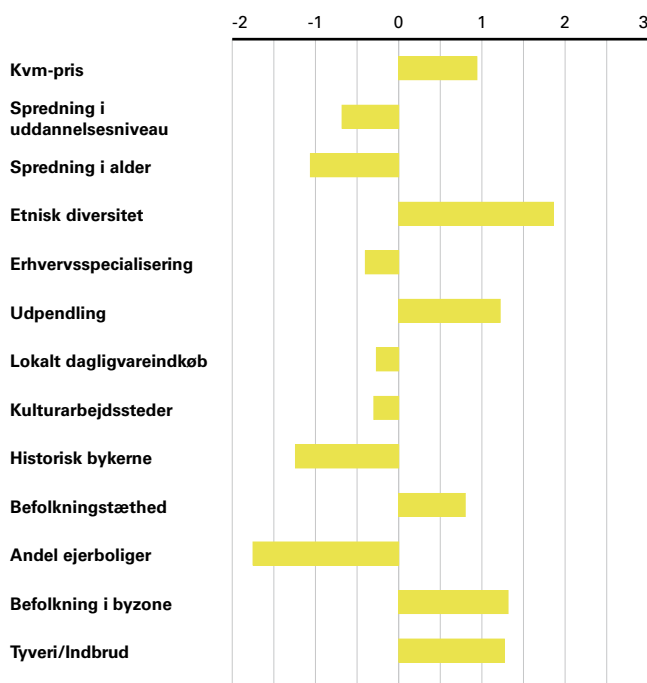
På **www.rdau.dk** under "Fremtidens By" kan du læse mere om bytyperne og bl.a. se, hvordan din egen kommune er placeret i forhold til de kerne-faktorer, som har betydning for, hvilken bytype den er.

DE SYV BYTYPER

- BASISFORSTÆDER
- BONUSFORSTÆDER
- CENTRALBYER
- HOVEDSTADEN
- EGNSBYER
- KØBSTADSCENTRE
- OPLANDSBYER

Diagrammerne viser de enkelte bytypers afvigelse fra landsgennemsnittet indenfor en række kernefaktorer. Du kan læse mere om beregningerne bag på www.rdau.dk under "Fremtidens By".

BASISFORSTÆDER

I denne bytype findes der ikke en udpræget fællesskabsstemning, der er bundet sammen af et tilhørsforhold til byen. Byen har ikke en klar profil indadtil, selv om der udadtil kan være klare opfattelser af, hvad den står for. Men blandt beboerne er der ikke stærke kulturbærende historier, institutioner eller monumenter, der markerer byens identitet. Basisforstæder består typisk af yderst forskellige områder, der er kraftigt adskilt både socialt, kulturelt og geografisk. Basisforstæder er sjældent drømmebyen for tilflyttere. Men rigtig mange bliver alligevel glade for at bo i byen, når de først er flyttet til. Boligen betyder alt her, og etableres der bare løse, sociale relationer i boligområdet, er det tilstrækkeligt til at føle sig godt tilpas, hvis familien ellers trives. Der kan være problemer med kriminalitet i disse bytyper, men fordi områderne sjældent har et klart centrum og nærmere kan ses som en samling af boligområder, er borgernes opfattelse tit, at det er meget værre ovre på den anden siden af vejen.

KOMMUNER

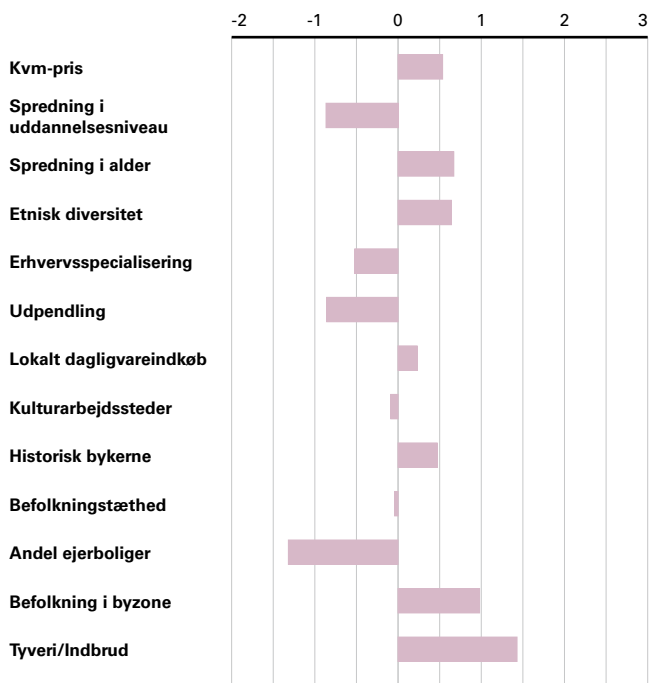
Herlev, Glostrup, Høje Taastrup, Gladsaxe, Ballerup, Hvidovre, Rødovre, Albertslund, Brøndby, Ishøj og Tårnby.

BONUSFORSTÆDER

Fællesskabet i Bonusforstæderne er præget af et stærkt fokus på individet. Naboskab er mere en praktisk foranstaltning end en social mulighed, og mange ønsker ikke mere interaktion. Fællesskabet finder man i interessefællesskaber, gerne i den tidligere hjemby blandt venner og familie. På trods af, at byen ofte huser historiske reminiscenser, så finder man sjældent i Bonusforstaden en særlig historie, som samler byen. Bonusforstæder har et image, som rækker langt tilbage. Her er ikke tale om en massiv bybranding men nærmere en indgroet opfattelse af prestige. Den eksklusive profil udadtil giver en vis stolthed hos den enkelte men har ikke tendens til at styrke det lokale fællesskab i praksis. Bonusforstaden opfattes som et godt sted at investere i bolig, da der altid vil være en stor basisefterspørgsel efter at bo i de attraktive områder. Da kvadratmeterprisen er en del højere end landsgennemsnittet, er der i Bonusforstaden enten tale om "drømmehuset," eller også er boligens by- og naturnære placering et tungtvejende argument for at vælge byen.

KOMMUNER

Rudersdal, Furesø, Hørsholm, Lyngby-Taarbæk, Allerød, Dragør og Gentofte.

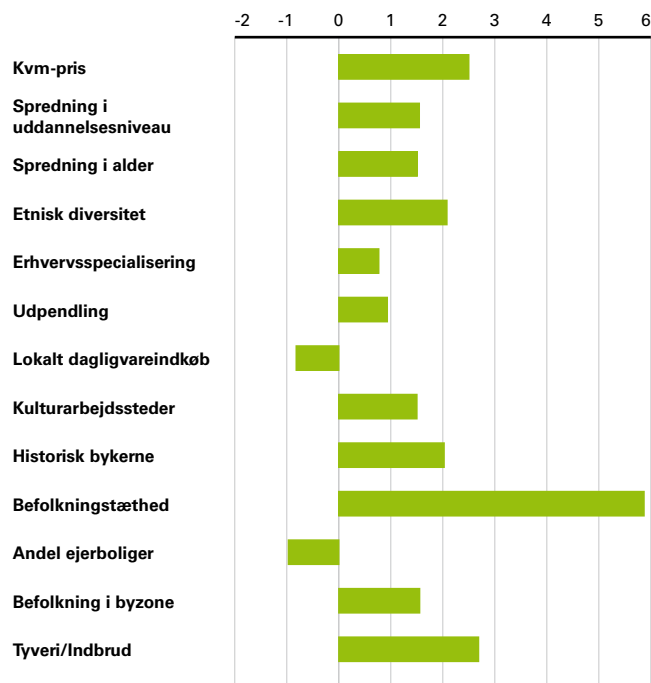

CENTRALBYER

Det er svært at pege på ét fællesskab i Centralbyerne, der kendetegnes ved mange forskellige fællesskaber og identiteter. I modsætning til Hovedstaden er Centralbyernes landsdel en stor del af den lokale identitet. Odenseanere er i høj grad også fra Fyn, århusianerne fra Jylland og aalborgensere fra Nordjylland. Fællesskabet præges af en stolthed over det lokale og over at være et alternativ til Hovedstaden, men holdes også lidt nede af bevidstheden om Hovedstadens størrelsesmæssige overlegenhed. Dette er med til at gøre tilhørsforholdet til byen mere selvfølgeigt end i Hovedstaden. Megen af den kunst og kultur der forbruges over hele landet, udspringer fra Centralbyerne. Uddannelse, café- og natteliv, urban musik og kultur er Centralbyernes største tiltrækningsaktiver. En vis geografisk begrænsning, gør sig gældende i forhold til tiltrækning af nye borgere – en begrænsning der er størst i Aalborg og mindst i Århus. Aalborg er en by, som mange ikke overvejer at flytte til, fordi den opfattes som "for langt væk", uanset hvor i landet man bor. Centralbyernes tiltrækningskraft er således begrænset af deres beliggenhed, og trods deres urbane træk er de som byer ikke så store, at deres geografiske beliggenhed ikke kan blive en ulempe – her er København den eneste danske by, hvor selve byen fuldstændig eliminerer betydningen af den landsdel, den er placeret i.

KOMMUNER

Helsingør, Odense, Aalborg og Århus.

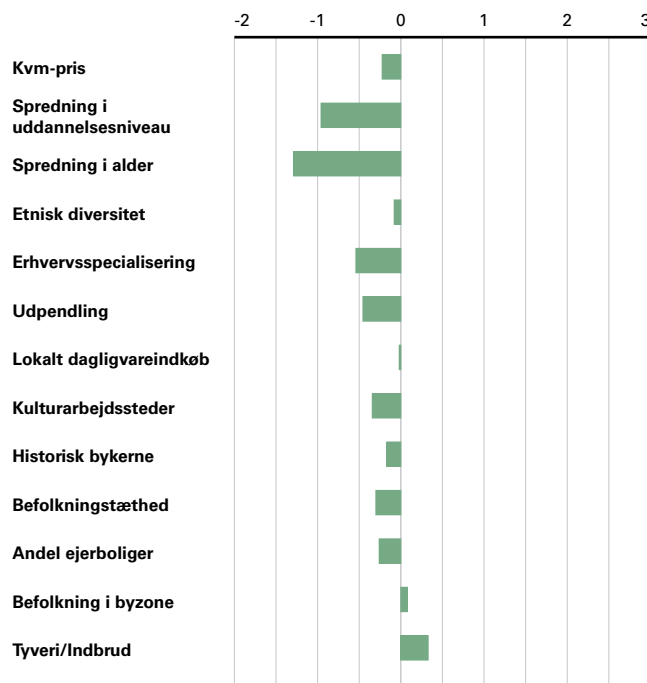
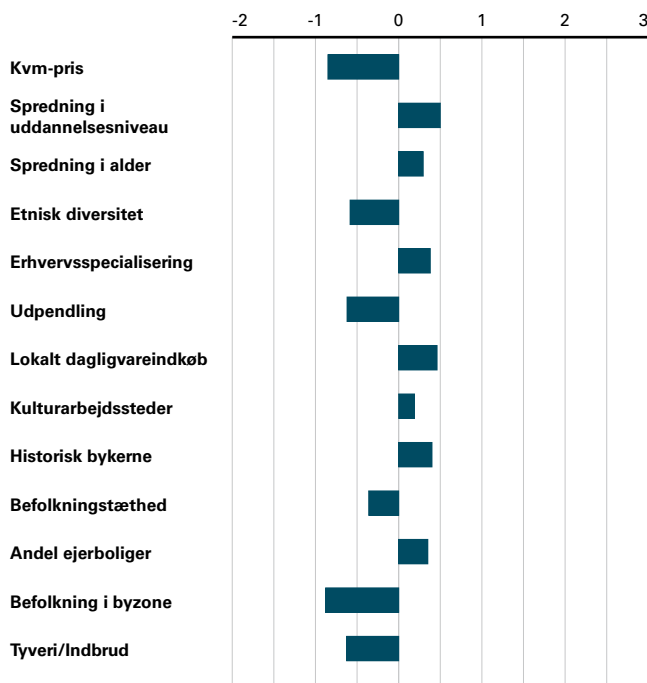
HOVEDSTADEN

Fællesskabet i Hovedstaden kan forstås på mange niveauer - fra fællesskabet i et lokalmiljø til Hovedstaden som repræsentant for det nationale fællesskab. Selvom der ikke findes én fælles historie, men mange, styrkes byens fællesskab alligevel af en distancering til landets andre regioner - København er ikke Jylland og Fyn, ikke engang Sjælland. I stedet spejler byen sig i andre landes hovedstæder. Hovedstadens størrelse giver mulighed for selv at vælge sit socialiseringsmønster. Nogle ønsker ikke at knytte sociale bånd i det lokale miljø – for dem er muligheden for anonymitet et plus. Andre nyder byens mikro-fællesskaber i mindre kvarterer indenfor byens centrum. Hovedstadens mange facetter og store diversitet opleves også som attraktiv, men specielt folk over 30 år har svært ved at forestille sig at flytte dertil. 'For meget larm', 'for hektisk', 'for stor' er nogle af argumenterne. Desuden kan fællesskabet, eller mangel på samme, virke som en barriere. Frygten for storbyens anonymitet kontrasteres af frygten for en slags ukontrolleret fællesskab, hvor grænserne mellem dit og mit ikke er så skarpe som i parcelhuskvarteret. Mange af de familier, der bor i Hovedstaden, er flyttet derind som studerende, blevet bekendt med storbyens dynamik og har fundet deres lommer til familieliv.

KOMMUNER

København og Frederiksberg

Diagrammerne viser de enkelte bytypers afvigelse fra landsgennemsnittet indenfor en række kernefaktorer. Du kan læse mere om beregningerne bag på www.rdau.dk under "Fremtidens By".

EGNSBYER

Egnsbysbyer er den bytype, hvor fællesskabet er stærkest. Der er en stor grad af samhørighed. De indfødte forlader nødigt området, og man ser mange flytte tilbage til området efter at have boet andre steder i en periode – eksempelvis på grund af uddannelse. Fællesskabet bunder for det meste i en ældre fortælling om byen, der er gået igen i mange år, og som kun har været udsat for få ændringer gennem længere tid. Fællesskabet kan dog være svært at bryde. Man ser således, hvordan tilflyttere kan have problemer med at blive lukket ind og falde til, men også hvordan integrationen bliver betingelsesløs, hvis de rigtige sociale spilleregler følges. Det stærke fællesskab er på den ene side med til at skabe en klar identitet både udadtil og indadtil men kan omvendt også virke hæmmende i forhold til at tiltrække nye borgere. Det lader til, at beboerne i Egnsbysbyer generelt er tilfredse med deres liv: Man er sjældent specielt velhavende i disse byer, men omvendt er man også sjældent fattig. Byerne er præget af meget høj homogenitet på de fleste parametre, og der bor mange børnefamilier og ældre – og færre i alderen 20-35.

KOMMUNER

Mariagerfjord, Struer, Vejen, Norddjurs, Vesthimmerland, Skive, Jammerbugt, Brønderslev, Tønder, Hedensted, Thisted, Assens, Varde, Nordfyns, Ikast-Brande, Lemvig, Morsø, Hjørring, Ringkøbing-Skjern, Faxe, Kalundborg, Billing, Keremunde, Aabenraa, Nyborg, Rebild, Samsø, Ærø, Læsø, Sønderborg, Guldborgsund, Vordingborg, Lolland, Bornholm, Faaborg-Midtfyn, Odsherred, Langeland, Syddjurs, Frederikshavn, Stevns og Fanø.

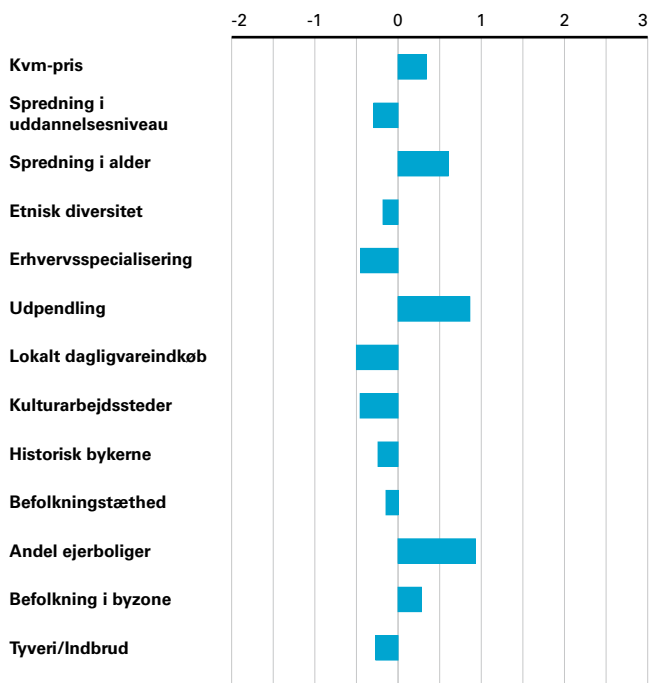
KØBSTADSCENTRE

Der er ofte én forholdsvis klar identitet for denne bytype, da deres størrelse gør, at de har noget meget specifikt, som de er kendt for - eksempelvis Silkeborg med søerne, Roskilde med vikingerne og Horsens med koncerterne. Det betyder, at der både i og uden for byen er et klart billede af byens identitet, og at det er forholdsvis tydeligt for tilflyttere, hvad der skal til for at integreres i byen. Byens borgere er ofte ganske stolte af deres by. Tilstedeværelsen af de få men stærke historier kombineret med en ofte meget tilfreds befolkning gør disse byer ganske velegnet til bybranding, da der både er historie, der kan understøtte det enkelte budskab, og en befolkning, der er parat til at bakke op om det.

Købstadscentrene har stadig en del jobs på et varieret jobmarked, hvilket er ideelt for mange børnefamilier, der søger tryk i jobbet. Dette og flere tilfælde af succesfuld bybranding medvirker til, at byerne til en vis grad lykkes med at tiltrække en del af de unge, der i sin tid flyttede på grund af uddannelse. Mange af byerne vil opleve en voldsom vækst de kommende år. Det er blandt Købstadscentrene, at man skal finde landets hastigst voksende byer.

KOMMUNER

Randers, Holbæk, Næstved, Silkeborg, Vejle, Horsens, Herning, Esbjerg, Slagelse, Viborg, Haderslev, Svendborg, Ringsted, Holstebro, Kolding, Roskilde og Fredericia.

OPLANDSBYER

I de fleste Oplandsbyer er fællesskabet en smule under forandring. Mange af byerne har på et tidspunkt oplevet en betydelig vækst, som identitetsmæssigt har været en udfordring for byerne, der nu langt hen ad vejen er hjemsted for tilflyttere med arbejde uden for byen. Der er ikke nødvendigvis overvægt af familier, der går generationer tilbage, og derfor er der ikke en klar fortælling om byen, der er integreret af borgerne. Alligevel har Oplandsbyer en størrelse, der gør, at de fleste indbyggere interesserer sig for det lokale. Det er ofte nemt at integrere nye borgere i Oplandsbyer, da der ikke findes et lukket fællesskab, der umiddelbart holder tilflyttere ude. Oplandsbyer kan potentielt opleve en stigende popularitet i fremtiden, hvor vi sandsynligvis vil være villige til at flytte os endnu længere efter vores jobs men stadig vil søge by, oplevelser og historier. Her har Oplandsbyer mere at tilbyde end eksempelvis forstæderne, der ikke har samme hyggelige og charmerende bymiljø, som man ofte finder i Oplandsbyer.

KOMMUNER

Frederikssund, Skanderborg, Gribskov, Hillerød, Køge, Odder, Middelfart, Halsnæs, Favrskov, Lejre, Sorø, Fredensborg, Egedal, Solrød, Vallensbæk og Greve.

BEBOERTYPER

Dette er Realdania Arealudviklings bud på en ny måde at lave beboeranalyser på, som baserer sig på en overskuelig inddeling af byens borgere i fire typer.

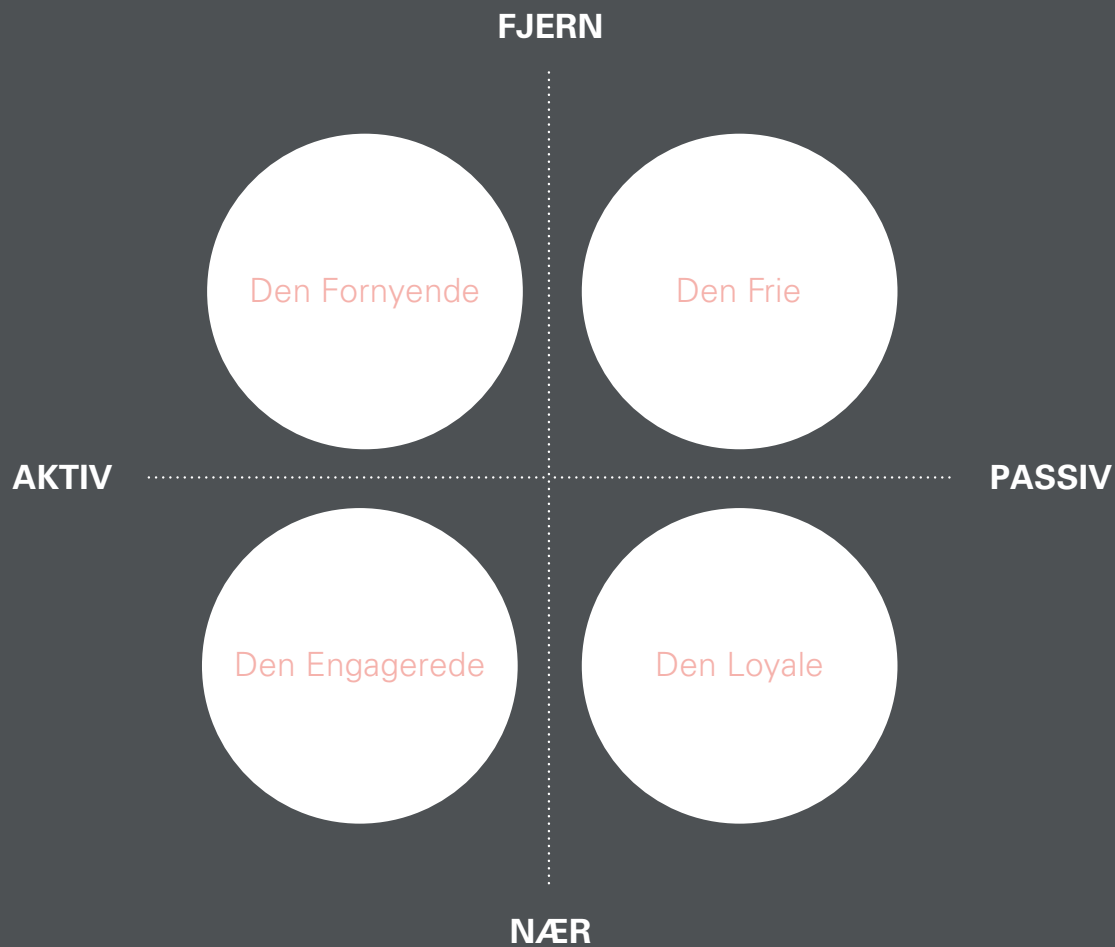
Der er ingen standardløsninger på beboersammensætning, da der er særlige hensyn at tage i alle byer, men beboertyperne giver inspiration til, hvilke behov forskellige mennesker har for by og bolig, og hvilket socialt rum forskellige beboertyper skaber afhængig af deres sammensætning. De fire beboergrupper er baseret på en mønsteranalyse foretaget i forskellige dele af Danmark og derefter generaliseret og kvantificeret ved hjælp af kommunale nøgletal.

Her i hæftet præsenteres udpluk fra beskrivelsen af de fire beboertyper, som vi har kaldt: Den Engagerede, Den Frie, Den Fornyende og Den Loyale.

Dette udpluk giver overblik over:

- 1) hvem de hver især er
- 2) hvordan de bidrager til fællesskabet i byen
- 3) hvad der får dem til at flytte.

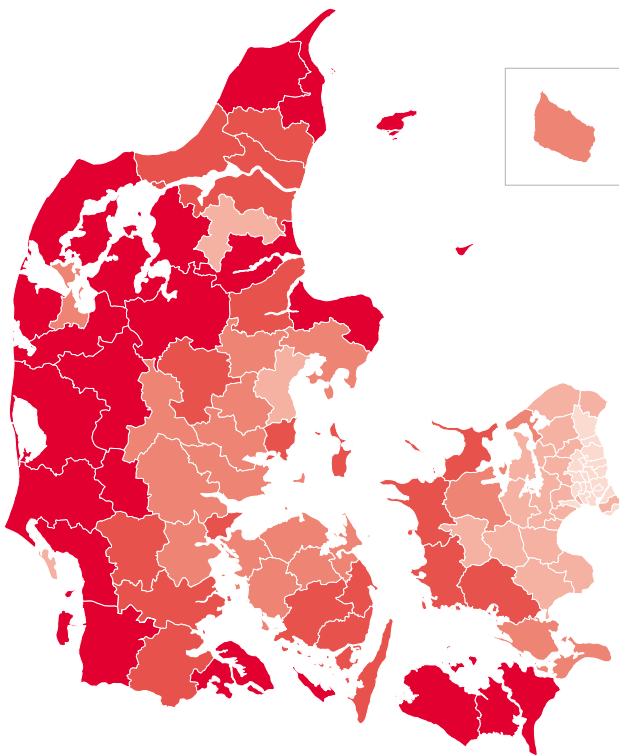
På **www.rdaa.dk** under "Fremtidens By" kan du læse meget mere om beboertyperne og bl.a. se tal for, hvordan beboertyperne fordeler sig på landets kommuner.

Mønsteranalysen bygger på beboernes forhold til fællesskabet inden for to dimensioner med særlig relevans for byens fællesskab:

- Er man overvejende orienteret mod det lokale samfund, eller søger man input udefra?
- Er man aktiv og initiativskabende i forhold til fællesskabet, eller tager man passivt del i noget, som andre har skabt?

Kortene viser udbredelsen af de fire beboertyper i de danske kommuner. Jo mørkere farve, desto mere udbredt er beboertypen. Se fordelingstallene i beboertypekortet på www.rdau.dk under "Fremtidens By.

DEN ENGAGEREDE

Hvem er Den Engagerede?

Den Engagerede er typisk en midaldrende person, der har levet i den samme by i mindst 15 år, og som ofte er født i byen. Den Engagerede kan godt tidligere have boet andre steder men vil tit flytte tilbage – f.eks. efter endt uddannelse. Uddannelsen vil typisk være kort til mellemlang, og indkomsten vil placere Den Engagerede i en stor mellemgruppe. Den Engagerede er tit ansat i den offentlige sektor, og en beskæftigelse som skolelærer eller politibetjent er ikke usædvanlig – gerne i den samme by, som han bor i. Den Engagerede er sjældent ufaglært.

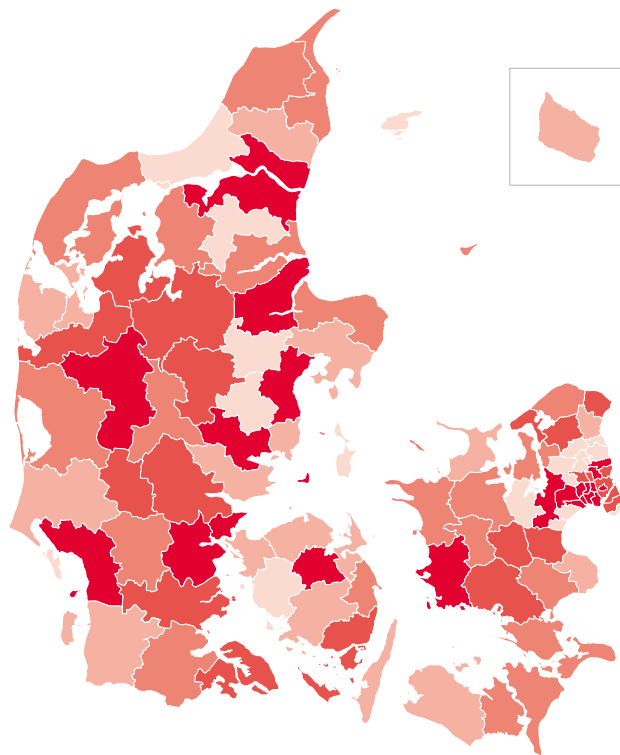
Forhold til fællesskabet

Ingen anden beboertype har samme forbindelse mellem byens fællesskab og sin personlige identitet som Den Engagerede. Den Engagerede værdsætter den lokale historie og forsøger aktivt at opretholde den. Derfor støtter Den Engagerede ofte meget op om lokale institutioner og deltager også gerne i velgørende arbejde.

Det er sjældent Den Engagerede, der definerer kulturens værdier, men alligevel må hans forhold til fællesskabet betegnes som emotionelt, da fællesskabet er stærkt medvirkende til at skabe hans identitet.

Hvad flytter Den Engagerede efter?

Mindre byer, hvor man kender sin nabo, har respekt for traditionerne, dyrker fællesskab i sportsklubber, skoler, kirker og andre foreninger, taler til Den Engagerede. Her bliver hans indsats bemærket og værdsat. En by med en stærk historisk identitet, som han kan være med til at værne om, er ideelt for Den Engagerede. Den Engagerede foretrækker i mange tilfælde at blive i den by, han er vokset op i. Sker der for store ændringer, vil Den Engagerede være tilbøjelig til at forlade området – selv om det ville ærgre ham. I en større by vil Den Engagerede ofte søge mod byens mere lokale fællesskaber for at føle et stærkere tilhørsforhold.

DEN FRIE

Hvem er Den Frie?

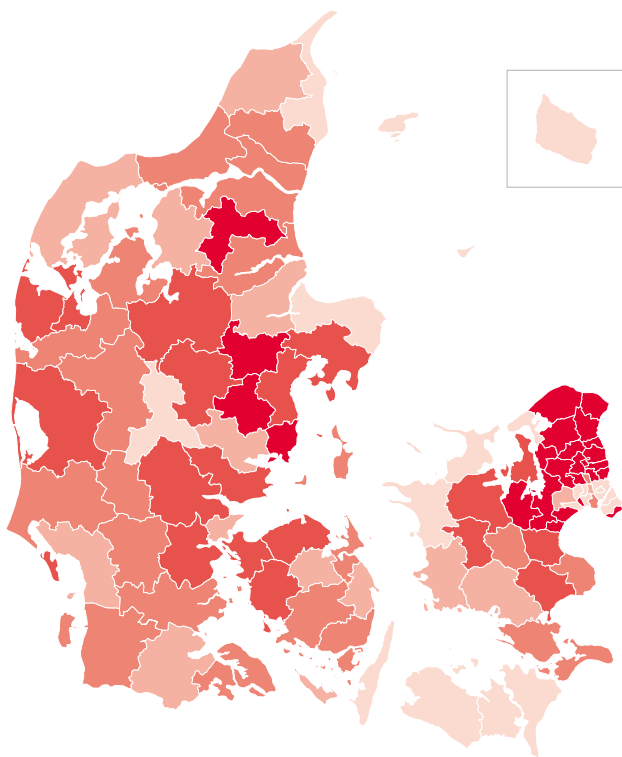
Den Frie er ofte en yngre person, som endnu ikke har bestemt sig for hvilken by, landsdel eller måske endda land, han ønsker at bo i fremover. Mange singler vil placere sig i denne kategori, men yngre par med børn er heller ikke usædvanlige. Den Frie er ofte uddannet (eller ved at blive det) og kan til tider være mere engageret i forhold uden for den lokale kontekst – det er eksempelvis ikke unormalt, at Den Frie er indvandrer og følger meget med i hverdagen i sit oprindelsesland. Den Frie kan også være en nylig tilflytter, der senere vil placere sig i en af de tre andre kategorier, efterhånden som han falder til i byen.

Forhold til fællesskabet

Den Frie er den beboertype, der forholder sig mest passivt til det lokale fællesskab. Normalt vil Den Frie hverken bidrage til eller deltage i det lokale, stedbundne fællesskab. Den Frie ser tit sig selv som en type, der ikke slår rødder, selvom han sagtens kan ende med at bo i den samme by i længere tid. Den Frie kan ofte deltage i andre fællesskaber, der typisk vil være online. Mange tilflyttere (herunder indvandrere) starter i rollen som Den Frie, og nogle vil derfor senere placere sig i en af de andre tre beboertyper, efterhånden som deres anciennitet i byen stiger. For den gruppe, der forbliver frie, kan et for stærkt lokalt fællesskab virke direkte afskrækkende.

Hvad flytter Den Frie efter?

Den Frie værdsætter storbyens mulighed for anonymitet. Desuden omfatter beboertypen mange studerende, så større byer med mange uddannelsesmuligheder er et oplagt valg. Den Frie søger byer med forholdsvis mange lejligheder, og den store by giver mulighed for spontanitet og international stemning, der opleves som meget positivt. Mange vil også tiltrækkes af billige områder tæt på byen.

DEN FORNYENDE

Hvem er Den Fornyende?

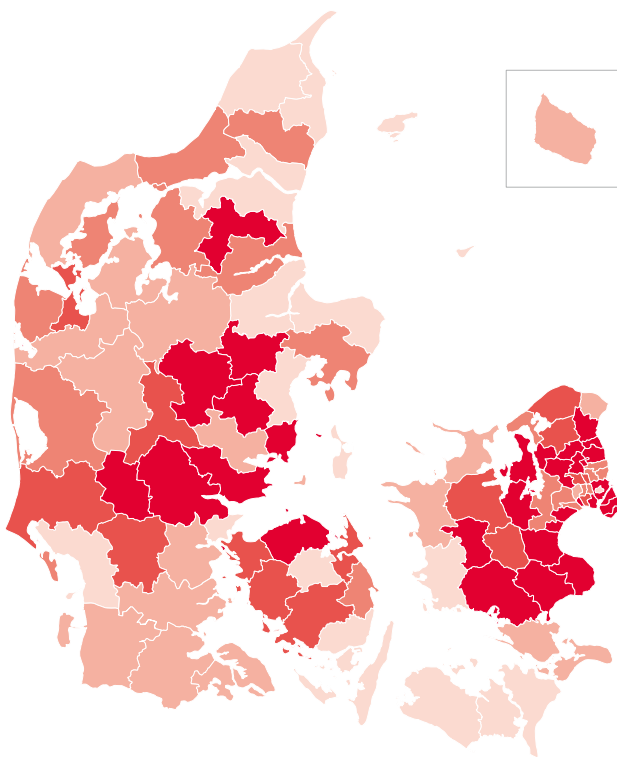
Den Fornyende er oftest en yngre familiepersion, der lever i parforhold og har skolesøgende børn. Den Fornyende er typisk mellem 35 og 50, bor i ejerbolig og har egen virksomhed i nærheden af sin egen by eller er lønmodtager i en lederstilling – primært i den private sektor. Han er normalt veluddannet og har tendens til ganske ofte at skifte sit job, da der med jævne mellemrum opstår nye interesser. På samme måde er Den Fornyende ikke nødvendigvis specielt bundet til sin by, og man vil ofte se en ganske aktiv flyttestatistik hos Den Fornyende, der sætter pris på at indtage nye steder, hvor han kan præge lokalsamfundet.

Forhold til fællesskabet

For Den Fornyende er det gode sted forbundet med et fællesskab. Fællesskabet opfattes ikke nødvendigvis som inkluderende overfor alle, og fællesskabet eksisterer heller ikke kun for fællesskabets skyld. Der skal være en kvalitet i fællesskabet, der taler direkte til Den Fornyende – ofte vil det være skabt af Den Fornyende selv. Den Fornyendes forhold til fællesskabet kan beskrives som strategisk, da Den Fornyende ofte søger bekræftelse via fællesskabet.

Hvad flytter Den Fornyende efter?

Den Fornyende ønsker at differentiere sig og søger derfor tit til byer, der imødekommer nye initiativer men samtidig har en størrelse, hvor Den Fornyende vil skille sig ud fra mængden – eksempelvis byer, der ikke har helt samme omfang af internationalt udsyn som Den Fornyende selv. Her vil han oftere opleve, at hans livsstil og holdninger vækker opsigt. Søger Den Fornyende til storbyen er det i højere grad for at indgå i sammenhænge, hvor nytænkningen og en anderledes tilgang til byen opstår i netværk. I visse tilfælde kan der opstå interessekonflikter mellem Den Engagerede, der vil fastholde traditionerne, og Den Fornyende, der vil skabe nyt. Men oftest er Den Fornyende en god ressource at tiltrække, da han ofte iværksætter positive initiativer for byen.

DEN LOYALE

Hvem er Den Loyale?

Den Loyale er den mest forskelligartede gruppe med hensyn til eksempelvis uddannelse og beskæftigelse. Her findes både mange ufaglærte og mange karrieremennesker, der alle har et løsere forhold til byen og fællesskabet – uden dog at være helt uinteresserede. Gruppen er aldersmæssig bred, men ofte vil der være børn involveret, hvilket er medvirkende til, at Den Loyale normalt har boet i byen i mindst 10 år.

Forhold til fællesskabet

Den Loyale er positivt indstillet over for et lokalt fællesskab men ikke specielt aktiv for at opretholde det. Han bakker ofte op om fællesskabets traditioner men tager sjældent selv initiativ til kulturbærende aktiviteter. Den Loyales egen identitet er ikke så stærkt forbundet med byens fællesskab som Den Engageredes, og fællesskabet kan for Den Loyale betegnes som praktisk. Det er vigtigt, at man kan få noget konkret ud af det – som for eksempel gensidig børnepasning.

Hvad flytter Den Loyale efter?

Den Loyale er den største beboertype og sandsynligvis den gruppe, der interesserer sig mest for boligen og det familiære fællesskab. Han er dog oftest positivt indstillet over for byens fællesskab men ikke så dedikeret som Den Engagerede. Den store fokus på familie og hjem gør, at ingen bytype i udgangspunktet er direkte uattraktiv for Den Loyale. Den Loyale ønsker plads til at skabe sin egen ramme og søger derfor ofte til områder med en høj andel af ejerboliger og selvbestemmelse. Den Loyale kan i nogle tilfælde lade sig afskrække af områder med for stærkt et fællesskab men er heller ikke specielt tiltrukket af storbyen. Her er godt nok ikke forventninger om deltagelse i et fællesskab, men den tætte by og det hektiske liv appellerer ikke til Den Loyale, der med sine børn har større behov for plads og ro end urbanitet og kultur.

TRENDS

Det sidste af de tre fokusområder beskriver de vigtigste trends, der kendetegner det samfund, som fremtidens byer er en del af. Trendbeskrivelsen foregår på tre niveauer: *megatrends, hverdagstrends og bytrends.*

De tre niveauer giver tilsammen håndgribelig inspiration til, hvordan fremtidens by vil eller kan forme sig på mange forskellige områder. Trend- og fremtidsforskning er i sagens natur forbundet med en del usikkerhed: Enkeltstående begivenheder, politiske indgreb, ændret offentlig opinion, mediesager osv. betyder, at nogle af de ting, der virker vigtige i dag, kan føles ligegyldige i morgen. Der vil ligeledes altid være trends, der på den ene eller anden måde peger i hver sin retning.

Du kan læse mere om de forskellige trends på www.rdau.dk under "Fremtidens By".

Megatrends

Megatrends er store globale bevægelser, som man med stor sikkerhed kan konstatere og forudse, og som har konsekvenser for verdens sociale og fysiske tilstand. Megatrends kan give indsigt i, hvordan mennesker vil arbejde, holde fri, bruge penge, tænke om sig selv og om andre mennesker og resten af verden. Man kan med andre ord få en bedre idé om, hvor og hvordan man vil bo i fremtiden, når man integrerer megatrends i sine overvejelser.

En megatrend påvirker ikke verden entydigt i én retning.

Den kan tværtimod forårsage mange modsatrettede trends på forskellige underområder. Megatrends er ligeledes ikke udtømmende for billedet af fremtiden men er et anvendeligt fikspunkt, der kan gøre det nemmere at give kvalificerede bud på verden i morgen.

Globalisering

Stigende globalisering forventes at bringe verden tættere sammen i form af øgede bevægelser af varer, personer, tjenesteydelser, kapital, teknologi, information og kultur. Resultatet af globaliseringen er en opkobling af statsøkonomier til én sammenkædet global økonomi, der går op og ned på tværs af landegrænser.

Danmark har de sidste mange år ligget højt på AT Kearney's anerkendte globaliseringsindeks (sidste år på en 6. plads). Indekset måler, hvor meget landet åbner sig i forhold til andre lande. Danmark klarer sig godt både på den økonomiske integration, personlige kontakt, teknologiske forbindelse og det politiske engagement. Det er især det høje niveau af u-landsbistand, udbredt internetadgang og deltagelse i internationale organisationer, som giver Danmark de høje indekstal.

Urbanisering

I disse år rykker befolkningsflertallet fra land til byområder, og der tales nu om Homo Urbanus, bymennesket. Urbane værdier og kultur, forbrugsmønstre og livsrutiner vil vinde frem i områder, der ellers ikke kan betegnes som urbane. I Danmark tiltrækker byerne ligeledes flere, og der er en klar tendens, der peger mod både København og Østjylland, hvor befolkningsstilvæksten i 2040 stadig vil være landets største.

Til gengæld vil vækstraten i Vestjylland være enten meget lille eller decideret negativ – nogle steder ned til -15 %. Da kvinderne oftere forlader landområder og yderområder end mændene, rammes den lokale fertilitetsrate, og det er med til at accelerere den negative befolkningsstilvækst.

Individualisering

Sociale forandringer i samfundet medfører et skifte fra det kollektive samfund mod et mere individualiseret samfund. Politiske, samfundsmæssige og sociale rettigheder adresseres nu i højere grad individet frem for kollektivet. Der sker en bevægelse mod en højere grad af individuelt ansvar for egen livssituation. Fremtidens arbejdsstyrke kræver jobs, som er meningsfulde, professionelt udfordrende og personligt udviklende. Et rekordstort antal individer på verdensplan forventes at opnå dette. Virksomhedernes sociale og miljømæssige ansvar og medarbejderens balance mellem privatliv og arbejdsliv er i søgelyset. Virksomheder som Google, der allerede nu tilbyder tøjvask, børnepasning og bilvask på arbejdspladsen samt gratis skiferier til medarbejderne, bliver mere og mere udbredt.

Netværksøkonomi

Efter årtusindskiftet er brugernetværk på internettet kulmineret. Eksempelvis havde Facebook i midten af 2009 200 millioner registrerede brugere, og videositet YouTube havde i januar 2009 100 millioner forskellige besøgende. Google anvender netværksprincipper, som skaber mere præcise søgninger. Professionelle anvender netværk til at fremme egen karriere, og eksempelvis IBM anvender brugernetværk til at udvikle deres produkter, hvilket årligt sparer dem omkring 7 milliarder kroner alene i udvikling. Både digitale og analoge netværk vil i fremtiden ses anvendt i nye effektive former, som øger den teknologiske, samfundsmæssige og økonomiske udvikling.

Aldring

Den gennemsnitlige levealder og de ældres relative andel af befolkningen er stigende på verdensplan. Fremtidsforskere forventer, at det om 10 år ikke vil være unormalt at leve mere end 100 år. Dette har store konsekvenser for samfundsøkonomien, erhvervslivet og det enkelte individ. Allerede nu oplever samfundet et skift i den politiske dagsorden i retning af mere fokus på sundhedsvæsenet, ældreplejen, pensionssystemer osv. De reducerede skatteindtægter og stigende udgifter til pension, sundhedsvæsen og ældrepleje vil påvirke økonomien markant. På den anden side er den ældre generation mere købedygtig end tidligere, hvilket vil skabe nye muligheder for erhvervslivet.

Acceleration

Individet oplever en eksplosiv stigning i omskiftelighed på mange niveauer såsom jobskifte, partnerskifte, nye venner, nye interesser og udskiftning af bolig. Spildtid søges konstant reduceret for at optimere tidsforbrug og dermed følelsen af at være produktiv. Produktiviteten forventes at stige med 27 % mellem år 2000 og 2010 i USA (målt som BNP per arbejdstime per person). Videndeling, nyheder og idéer får i stadig stigende grad karakter af at være små godbidder, som kan forbruges og fordøjes med høj hastighed og i store mængder. Som anti-trend til den stigende acceleration finder man "slow movement" med fokus på langsomhed i forskellige aspekter af hverdagen.

Velstand

Både udviklingslande og de rige lande vil opleve vækst i den personlige velstand. Prognoser indikerer, at den russiske middelklasse vil vokse fra 50 til 85 % indenfor de næste 10 år og den kinesiske fra 5 til 40 %. Den øgede velstand udvikler sig ikke lineært, men trods store konjunktursvingninger som finanskrisen, der indtrådte i 2008, er privatforbruget i Danmark fordoblet hvert 27. år siden 1846. Den øgede vækst betyder nye forbrugsmønstre og ændring i opfattelsen af livskvalitet. Der vil komme øget fokus på bolig og forsyning, rekreation og uddannelse, sundhedsvæsen samt transport og kommunikation.

“Den britiske supermarkedskæde *Marks & Spencer* har annonceret, at de stiler mod at blive 100 % CO₂-neutrale inden 2025.”

Digitalisering

I disse år sker en kolossal digitalisering i både den private og offentlige sektor, som påvirker individets dagligdag i høj grad. Informationsteknologien har skabt enorme forandringer, og det forventes, at vi i 2020 vil have computere, der er mere end tusind gange hurtigere end i dag. Den trådløse forbindelse mellem digitale apparater tillader øget grad af medieoverførsel, og 90 % af al trådløs bredbånd i 2012 vil baseres på det såkaldte WiMax, der er det trådløse alternativ til netkabler. WiMax vil give os mulighed for at gå trådløst på internettet i meget store arealer i helt op til en radius af 50 km.

Bæredygtighed

Klimaet forandrer sig: Ekstreme vejrforhold som tørke, oversvømmelse, kraftige storme og orkaner ses oftere. Temperaturen stiger. Det globale energiforbrug stiger på grund af ønsker om højere levestandard. Venturekapitalister investerer i alternative energikilder, og grøn teknologi opfattes som en af det 21. århundredes største finansielle gevinstområder. EU's ledere har besluttet, at målet for vedvarende energi i 2020 er 20 % af det samlede energiforbrug. Det forventes nu i stigende grad, at virksomheder integrerer grønne og bæredygtige initiativer både internt og eksternt. Den britiske supermarkedskæde Marks & Spencer har annonceret, at de stiler mod at blive 100 % CO₂-neutrale inden 2025. Bæredygtige kommercielle anlæg skyder op over hele verden.

Bæredygtigt byggeri ses ligeledes indenfor det private boligmarked i form af minimumstandarder for effektiv energiudnyttelse og bæredygtige byggekonstruktioner. På individplan sker der i øjeblikket en forandring i mentaliteten omkring bæredygtighed på grund af frygten for øget forurening og klimaforandring. Individet søger at købe brands, som hjælper miljøet, og man finder jobs i virksomheder med en stærk bæredygtig profil mere attraktive. Individet erkender i højere grad eget ansvar for miljø og samfund.

Immaterialisering

De lange uddannelser sætter i stigende grad fingeraftryk på dansk økonomi. De såkaldte vidensintensive erhverv har de senere år haft en betydelig vækst målt i både branche, omsætning og antal beskæftigede. Vores produktionsmetoder og produkter er med andre ord blevet mere immaterielle. Denne tendens vil blive stærkere i fremtiden, men den vil ikke begrænse sig til industrien. Vidensintensive erhverv vil ligeledes rykke ud af landet, dog primært den type vidensbaseret arbejde, der beskæftiger sig med naturvidenskabelige erhverv. Dette vil medføre et skifte fra informationssamfund til konceptsamfund, hvor den del af vidensindustrien, der beskæftiger sig med samfundsmæssige og humanistiske jobs, vil dominere vores del af verden. Vi vil arbejde med at forstå mennesker og med at skabe indhold, som mennesker kan bruge.

Hverdagstrends

Hverdagstrends påvirker byens borgere i deres daglige brug af byen inden for fire hovedområder: *arbejde, bolig, fritid og detailhandel.*

De fire områder kan på samme tid ses som byens grundstruktur, og deres indbyrdes sammensætning er i høj grad bestemmende for, hvordan byen bliver.

De 15 hverdagstrends er forbundet med større usikkerhed end eksempelvis *megatrends*, da de er mere specifikke og derfor lettere kan skifte retning eller betydning.

ARBEJDE

Konstante forandringer

Forandringer er blevet det eneste faste holdpunkt i en stadigt mere omskiftelig hverdag. På jobbet er rutiner og enkeltmandskontorer afløst af åbne, fleksible arbejdspladser, projektarbejde og tværfaglighed. Samarbejde med kollegaer på tværs af uddannelse, alder og landegrænser er blevet en naturlig del af hverdagen for de fleste. Kredsen af kollegaer er evigt foranderlig, og det betyder, at tidligere tiders faste holddepunkter er forsvundet. Forandringerne er blevet permanente. Selv om arbejdet bliver en vigtigere del af den enkeltes identitet, bliver selve jobbet mindre vigtigt. Det enkelte job ses som et skridt på vej mod næste job. Evnen til at producere viden blandt andet ved at indgå i professionelle fællesskaber er den afgørende færdighed i det moderne arbejdsliv. Dermed vil sociale kompetencer og netværk stige i betydning i forhold til mere traditionelle faglige og boglige færdigheder.

Det andet liv

Vidensdeling vil være helt centralt på fremtidens arbejdsplads. Samtale er også arbejde, og småsnakken omkring kaffemaskinen er professionel – men den er også venskabelig og personlig. Det er medvirkende til, at flere i dag møder deres kæreste på arbejdspladsen end i nattelivet, og at arbejdspladsen nu er blevet det største scorested. I dårlige økonomiske tider bliver det andet liv på arbejdspladsen endnu stærkere, da der spares på budgettet til byture, og fredagsbaren på arbejdspladsen vil stjæle fra det sociale natteliv ude i byen. Flere danner også flere venskabelige relationer på arbejdspladsen og deltager oftere i sociale arrangementer med kollegaer som eksempelvis organiserede løb og fællesrejser, og ofte er det største slag ved en fyring, at man mister en stor del af sin vennekreds.

Mennesket i centrum

Intet vil være mere centralt i fremtidens arbejde end fokuseringen på mennesket. Den måde, hvorpå værdi produceres, vil ændres fundamentalt i fremtidens samfund. I fremtidens vidensbaserede samfund bliver menneskelig forståelse og evnen til at forudse menneskelige behov det vigtigste konkurrenceparameter, og evnen til kreativ tankegang bliver medarbejderens kernekompetence.

Arbejdet bliver mere vidensintensivt og mindre mekanisk, og arbejdet vil i endnu højere grad ses som et led i vores søgen efter selvrealisering, hvilket vil betyde, at der på arbejdspladsen vil være fokus på mennesket i medarbejderen.

DETAILHANDEL

Den nye luksus

I fremtiden vil luksus ikke kun handle om dyre produkter, som kun en lille eksklusiv skare har råd til. Luksus vil blive mere demokratiseret, da et langt større antal mennesker vil få råd til luksuriøse produkter. Produkter, der tidligere kun var tilgængelige for 12 % af befolkningen, vil i 2020 være inden for rækkevidde for 50 % af befolkningen. Der vil opstå nye strategier for at skille sig ud igennem forbrug, og en af dem vil være at bruge mere tid på at købe produkterne. Produktet vil derfor komme til at betyde mindre, hvorimod selve indkøbet vil komme til at betyde mere.

Netsalg

For mange danskere er det blevet en helt naturlig ting at købe ind på nettet. Alene i fjerde kvartal af 2008 blev der foretaget knap 10 millioner betalinger på internettet med Dankort eller et internationalt betalingskort. Det er en stigning på 23 % i forhold til samme periode i det foregående år, og siden 2005 er der næsten sket en firdobling. Denne eksplosive udvikling vil fortsætte – uafhængig af gode eller dårlige tider i den globale økonomi. Det betyder dog ikke, at onlineshopping vil overtage al form for indkøb, og en central udfordring for detailhandlen bliver at gøre onlineshopping til en oplevelse og en aktivitet, som man kan dele med sine venner.

The new essentialist

The new essentialist er en ny prisbevidst forbrugertype, der har et forbrug under gennemsnittet (mellem 250-800 kr. om ugen) men er den hastigst voksende forbrugergruppe, som snart vil være den største. I modsætning til gruppen med det højeste forbrug har denne gruppe en stærkere social, etisk og bæredygtig bevidsthed. Dette betyder dog ikke, at the new essentialist altid handler økologisk. Dels fordi han mener, at økologi ikke burde koste ekstra, dels fordi han ikke har råd – gruppen indeholder nemlig mange studerende. Finanskrisen vil utvivlsomt accelerere udviklingen af new essentialists.

“Økologi er en markant trend i detailhandlen, men det har stadig karakter af opgangsfænomen og fungerer mere som en personlig luksus end som ideologi.”

Økologi

Forbruget af økologiske fødevarer er eksploderet de seneste år og er ikke længere kun tilgængeligt i få udvalgte butikker. Således står Netto for 20 % af det samlede salg af økologiske varer i Danmark, og butikken forventer at fordoble sit udvalg af økologiske varer i løbet af et par år. Årsagen er ikke primært hensynet til miljøet men til os selv og vores personlige sundhed. Bæredygtighed er også ved at slå igennem på andre indkøbsområder som kosmetik og legetøj, men den har dog oplevet et fald under finanskrisen. Økologi er en markant trend i detailhandlen, men det har stadig karakter af opgangsfænomen og fungerer mere som en personlig luksus end som ideologi.

REJSER

Alene fra 2002 til 2007 steg flytrafikken målt på antallet af passagerer med over 35 %.

AKTIV FRITID

Det er nu vidensarbejderens hjerne, der trænger til at koble af. Dette vil langt hen af vejen ske ved at aktivere kroppen intensivt.

FRITIDSLIV

Rejser

Fra 2002 til 2020 forventes det europæiske rejsemarked at være fordoblet. Det handler både om øget rejseaktivitet i erhvervslivet og i fritidsrejser. Begge dele sker som følge af øget globalisering, velstand og individualisering. Vi kommer til at rejse længere væk på kortere ture, for vi har egentlig ikke tid til at rejse, men endeløs viden om andre områder i verden pirrer vores nysgerrighed. En spirende modtendens til den øgede rejseaktivitet er den fokus, der på det seneste har været på flytrafikens påvirkning af miljøet. Hidtil har bekymringen dog ikke forhindret en stærkt stigende vækst i rejseaktiviteterne. Alene fra 2002 til 2007 steg flytrafikken målt på antallet af passagerer med over 35 %.

Aktiv fritid

Efterhånden som industrisamfundet glider mere og mere i baggrunden, og vidensarbejdet bliver den mest normale arbejdsform, vil efterspørgslen på en mere aktiv fritid stige endnu mere. Hvor det tidligere var arbejderens udmattede krop, der havde brug for at hvile ud efter en strabadserende uge, er det nu vidensarbejderens hjerne, der trænger til at koble af. Dette vil langt hen ad vejen ske ved at aktivere kroppen intensivt. Løb og andre fysisk krævende aktiviteter vil gøre den veltrænede krop til symbolet på den fysiske produktivitet, som man ikke længere kan opnå og erkende igennem arbejdet.

Hjemme

Vi forventes at være succesfulde og ambitiøse på jobbet, vores bolig skal være tjekket, og samtidig skal vi have tid til at pleje os selv og vores familie. Det betyder, at tid er blevet det nye statussymbol. Det hænger sammen med, at danskerne får mindre og mindre fritid. Selv om vi i perioden fra 1987 til 2001 kun bruger en halv time mere på vores arbejde, har vi fået hele to timers mindre fritid. Årsagen er, at vi bruger mere tid på husholdningsarbejde og på basale behov som toilette og spisning. At have et hjem og være hjemme er en blanding af fritidsbeskæftigelse og pligt, som optager os mere og mere.

Mig

Det moderne samfunds centrum er individet. Det er heller ingen undtagelse, når det handler om kultur- og fritidstilbud, der overvejende forsøger at underholde og behage på et individualiseret plan. Antallet af fritidsaktiviteter, der tilbydes den enkelte i skræddersyede versioner, er efterhånden overvældende. I fremtiden vil der være så mange individualiserede fritidstilbud, at individet vil søge væk for at undgå at tage stilling til hvor, hvor meget og hvordan det enkelte tilbud skal udformes, da den del af fritidslivet ganske enkelt ikke opleves som fritid.

“Vi forventes at være succesfulde og ambitiøse på jobbet, vores bolig skal være tjekket, og samtidig skal vi have tid til at pleje os selv og vores familie.”

SINGLER

Singler foretrækker lejeboligen og vil fortsat gøre det, da den fleksible livsstil vil blive endnu mere udbredt i fremtiden.

BOLIG

Symbolig

Et mere intensiveret familieliv (forældrene arbejder mere, og børnene er mere involveret i fritidsaktiviteter end for blot få år siden) betyder, at vi aldrig har brugt så lidt tid i hjemmet, som vi gør i dag - men omvendt har vi heller aldrig brugt så mange penge på boligen. En af de væsentligste årsager til dette er, at boligen har fået så stærk en symbolværdi på flere forskellige områder, at man i dag kan tale om vores hjem som "symboliger". Boligen har altid været (og er stadig) et stærkt symbol på velstand, der fremvises til kvarteret, familien og vennekredsen, men i dag fungerer boligen i stigende grad som et symbol for boligens egne beboere. Her skal den fungere som et synligt symbol på den fritid, der opleves som en meget knap ressource i familierne, der med boligen forsøger at skille fritiden fra arbejde, skole og andre gøremål.

Nostalgi

Det moderne menneske er bange for at blive en sjæleløs nomade, der vandrer hvileløst rundt i en hverdag, der i forvejen er alt for travl. Dette har stor indflydelse på fremstillingen af mange produkter – herunder boliger. Byen Jakriborg ved Lund i Sverige er en helt ny by, men den er bygget med tydelig inspiration fra fortidens mere rolige samfundsrytme. Jakriborg præges af bilfri, brostensbelagte gader og farvestrålende huse med høje tagrejsninger. Udgangspunktet var en bar mark, men når Jakriborg er færdigbygget omkring 2020, vil der bo 7.000 mennesker, og der vil være 30.000 m² butikker. I fremtiden vil vi se flere nostalgiske byer og bydele som Jakriborg blomstre op.

Singler

Lidt under en million mennesker bor alene uden børn – det er næsten hver fjerde dansker over 18 år, og det er 34 % mere end for 20 år siden. Blandt forklaringerne er, at unge under 30 år er længere tid om at afslutte deres uddannelse end tidligere. Det er med til at udskyde det tidspunkt, hvor de får børn og dermed også interessen og behovet for at flytte sammen med kæresten. Singler bruger mere plads at bo på – alene i København kunne man frigøre 72.000 boliger, hvis de københavnske singler dannede par. Singler foretrækker lejeboligen og vil fortsat gøre det, da den fleksible livsstil vil blive endnu mere udbredt i fremtiden.

Grøn

Den grønne bølge er over os. Det, der begyndte på fødevarerområdet, er ved at udvikle sig til en generel interesse for det grønne og det bæredygtige. Denne interesse har nu spredt sig til mange andre områder end fødevarerområdet, og særligt på boligsiden er den grønne bølge slået igennem – især når det gælder nyopførelse af boliger. Forbrugerne vil stille stigende krav om miljørigtige løsninger i hele værdikæden: Produktion, fremstilling og transport af råmaterialer skal være miljømæssigt forsvarlig og etisk korrekt, og metoderne, der bruges til opførelsen, skal leve op til samme krav.

“Et mere intensiveret familieliv betyder, at vi aldrig har brugt så lidt tid i hjemmet, som vi gør i dag — men omvendt har vi heller aldrig brugt så mange penge på boligen.”

Bytrends

Bytrends beskriver tendenser, der har direkte relation til etablerede byudviklingsmetoder samt til særlige byfænomener, der mere autonomt kendetegner udvikling af byer i dag og i fremtiden. Her beskrives også mulige scenarier for, hvordan forskellige fænomener vil ændre sig og påvirke byen på sigt.

SUNDHED
Byen vil skabe mulighed for fysisk udfoldelse.

Sundhed

Vi har de seneste år set, hvordan wellness-bølgen med lynets hast har spredt sig fra Californien, hvor Los Angeles og San Francisco som store sundhedsenklaaver står i skærende kontrast til de massive vægtproblemer, som befolkningen i mange andre amerikanske byer lider under. I fremtiden vil vi se flere byer, der specifikt slår sig op på sundhed ved ikke bare at være bæredygtige men direkte sunde at bo i. Boligerne vil blive opført i sunde materialer, og lokalmiljøet indrettes, så det kan bruges til aktiv rekreation. Byen vil skabe mulighed for fysisk udfoldelse ved at give pladser og rum dobbeltfunktioner, så eksempelvis parkeringspladser kan bruges til sport i tidsrum med lav belastning fra bilerne.

Mobilitet

En af de største trends inden for teknologisk udvikling er at gøre produkter mobile. Teknologiske genstande bliver mere trådløse og mere netværksforbundne, og mobilitet vil i høj grad forbindes med overførsel af data. Mobilitetstrenden har naturligvis også stor gennemslagskraft i transportsektoren, hvor behovet for transportløsninger til personer vil stige i fremtiden. Det vil have stor indflydelse på indretningen af fremtidens by. Mobilitet vil konkurrere med eksempelvis æstetik og bekvemmelighed om at være det styrende designprincip, og en beliggenhed vil i stigende grad handle om transport og i faldende grad om eksempelvis at bo tæt på naturen.

Naturlig overvågning

Som en reaktion på stigningen i mere fysiske sikkerhedsforanstaltninger som indhegning og overvågning vil store dele af fremtidens byer opføres på baggrund af mere sofistikerede idéer om, hvordan bygninger og rum påvirker menneskelig adfærd. Crime Prevention Through Environmental Design (CPTED) er en multidisciplinær kriminalpræventiv idé i vækst, der bygger på sociologi, psykologi og arkitektur. Denne tankegang vil i fremtiden blive en meget udbredt urban sikkerhedsstrategi, fordi den ikke udstiller kontrol så brutalt men baserer den på byplanlægning, der tager højde for at bygge, så der altid er "øjne på gaden".

Afskærmning

I fremtiden vil de medierede relationer for rigtig mange mennesker være stærkere end de lokale relationer. Det vil sige, at relationen til og interessen for de mennesker, man bor tæt på, vil være svagere end til mennesker, som man har kontakt med via medier – både venner og endda kendte mediepersoner. Det vil blandt andet medføre, at selv i klassiske parcelhusområder med fællesflaging, eksempelvis når der er sølvbrillup i området, vil man distancere sig mere og mere fra hinanden, og forholdet mellem naboerne vil få en mere praktisk karakter som eksempelvis at holde øje med hinandens huse i ferieperioder. Distance- ringen medfører blandt andet, at indhegnede boligområder ikke vil opfattes så "udansk", som det gør i dag.

Soloby

Omkring 2020 forventes det, at 1/3 af husstandene kun har én beboer. Singlekulturen vil slå mere igennem, og fraskilte vil i ringere grad flytte sammen med en ny partner. Vi vil se flere parforhold, hvor partnere oppe i årene vælger at gå hver for sig. Vores byer vil i fremtiden kunne betegnes som solobyer og blive indrettet med hensyn til dette fænomen. Eksempelvis vil vi dele flere ting som energikilder, fællesarealer, transportmidler, indkøb, rum, informationskanaler etc. Dels af praktiske hensyn, men den sociale kontakt, der følger med, er også motiverende i sig selv. Den er begrænset og let at kontrollere, hvilket passer godt til borgernes behov i solobyen.

Segregering

I takt med byernes vækst bliver befolkningen i byerne ikke kun større men også mere forskelligartet. Det gælder særligt økonomisk, aldersmæssigt, etnisk og uddannelsesmæssigt, og der bliver samtidig længere mellem yderpolerne i de forskellige grupper. De veluddannede får længere og længere uddannelser, mens en stor gruppe trækker i den anden retning. Dette medvirker traditionelt til social ustabilitet i hele samfundet, men flere undersøgelser peger på, at diversitet i visse tilfælde kan være tiltrækkende ved et område, da dette forbindes med mere kreativitet, tolerance og kulør. Omvendt ses det også tit, at det spraglede samfund foretrakkes, hvis det er "lige om hjørnet", frem for præcis hvor man bor.

Klima og energi

At udvikle miljømæssigt bæredygtige løsninger til byer handler ikke blot om at bygge nyt. Forbedringer i den eksisterende bolig- og erhvervs- masse vil være nødvendige, og disse forbedringer vil i de kommende år være genstand for stigende opmærksomhed på bæredygtighedsområdet. Bæredygtighed vil ligeledes resultere i sociale forandringer i byerne. Der vil blandt andet opstå nye fællesskaber omkring energiløsninger. Fællesskaber, som vi tidligere har set i forbindelse med eksempelvis vind- møllelaug og fælles solanlæg, vil få stigende social betydning, da visse fællesskaber bindes sammen af målet om at forsyne sig selv og andre med vedvarende energi.

Bybranding

Hvor place branding primært har fokuseret på lande, vil fremtidens fokus være på byer, der vil profilere sig både nationalt og internationalt. Simon Anholt's meget udbredte Nation Brands Index understreger dette skift fra lande til byer, da hans index nu er suppleret af et City Brand Index. Byerne overtager ligeledes teknikker for place branding, der traditionelt har tilhørt landene – blandt andet public diplomacy, hvor officielle repræsentationskanaler suppleres af fremtrædende borgere. Hvor landene traditionelt anvender personer fra den kulturelle elite, bruger byerne i højere grad almindelige mennesker. Denne tendens vil være et kendetegn hos fremtidig bybranding, da den også opfylder et dybfølt behov hos borgerne for at realisere sig selv.

MEGABYER

I fremtiden vil vi både se, at nogle byområder fortættes, men også at byerne spreder sig og bliver større.

"I forsøget på at skabe intime byrum, ender mange byer ofte med at kopiere traditionelle og gennemafprøvede modeller for bydesign."

Megabyer

I år 1900 levede 10 % af verdens befolkning i byer, i 2007 var det 50 %, og i 2050 vil måske 75 % af alle mennesker på jorden bo i en by. Selv om urbanisering ikke er en ny tendens, er den på ingen måde aftagende. I fremtiden vil vi både se, at nogle byområder fortættes, men også at byerne spreder sig og bliver større. Der vil både komme flere højhuse, og der vil komme flere sprawling cities - lavt byggeri med områder af uplanlagt beboelse uden for byen (det er ikke en betegnelse for forstadsområder omkring storbyer). Tendensen vil også påvirke dansk byudvikling de kommende år, da det tilfredsstillende det store behov for kombinationen af byliv og fredelige omgivelser à la parcelhuset.

Bykloning

I forsøget på at skabe intime byrum, der giver brugerne en særlig oplevelse i forbindelse med shopping og kulturforbrug, ender mange byer ofte med at kopiere traditionelle og gennemprøvede modeller for bydesign. I England har tænketanken New Economics Foundation analyseret samtlige byer i landet og har efterfølgende kategoriseret hele 42 % som clone towns – dybest set ens byer uden unikke kendetegn. Her har store kæder overtaget detailhandlen blandt andet til skade for hele den regionale økonomi, da lokale producenter ikke er en del af kædernes indkøb. Både i England og USA arbejdes der fra flere sider aktivt imod clone towns, som for eksempel projektet 'Keep Louisville Weird' er et succesfuldt eksempel på.

Fremtidens By på nettet

Du kan læse meget mere om bytyper, beboertyper og trends på **www.rdau.dk**. Du kan fx se tal for, hvordan de fire beboertyper fordeler sig på landets kommuner. Du kan også se, hvordan din egen kommune er placeret i forhold til de kernefaktorer, som har betydning for hvilken bytype kommunen er. Endelig kan du læse meget mere om de megatrends, hverdagstrends og bytrends, som det kan være godt at have for øje, når man skal lægge planer for sin by.

Velkommen til Fremtidens By på **www.rdau.dk**

Design: Make®

Realdania Arealudvikling A/S
Jarmers Plads 2
DK-1551 København V
T +45 7011 6666
F +45 3288 5299

info@rdau.dk
www.rdau.dk

Et helejet Realdaniaselskab

